

Koło Naukowe
Młodych Logopedów
Uniwersytetu Śląskiego

JĄKANIE I SZTUKA - CZY SIĘ ŁĄCZĄ?

Studenckie warsztaty kreatywne dla dzieci jękających się - wykorzystanie elementów sztuki w interwencji logopedycznej

Stuttering and art - does it work?

Student creative workshops for children who stutter - using elements of art in speech therapy interventions

Patrycja Baron

Agnieszka Bula

Matylda Jarząbek

Julia Kaniewska

Wiktoria Kocik

Karina Konieczna

Julia Krzywicka

Laura Nocuń

dr hab., prof. UŚ Katarzyna Węsierska
katarzyna.wesierska@us.edu.pl

Maria Płonka

Milena Wyrwa

WPROWADZENIE:

Już w latach 40. ubiegłego wieku dostrzeżono korzyści płynące z wykorzystania psychodramy w terapii logopedycznej (Lemert & Van Riper, 1944). W interwencji logopedycznej w jękaniu coraz częściej eksperymentuje się z wykorzystaniem elementów sztuki i technik teatralnych (Stewart, 2020, Tomaiuoli, 2005). Często do procesu terapii włączany jest trening wystąpień publicznych (Piętkowa, Płusajska-Otto & Węsierska, 2018). Studenci II roku Logopedii Uniwersytetu Śląskiego w roku akademickim 2020-2021 wdrażali projekt badawczy: *Warsztaty teatralne dla dzieci jękających się - wykorzystanie elementów dramy w interwencji logopedycznej*. Założono, że podczas realizacji tego projektu studenci będą mieli okazję do nabywania wiedzy, umiejętności i kompetencji w zakresie promowania skutecznej profilaktyki logopedycznej, poprzez upowszechnianie rzetelnej wiedzy o jękaniu.

Oddziaływania podejmowane w tym projekcie obejmowały profilaktykę logopedyczną pierwotną (upowszechnianie rzetelnej wiedzy o komunikowaniu się i jękaniu) oraz trzeciorzędową (zapobieganie negatywnym skutkom związanym z doświadczaniem jękania) (Węsierska, 2012). Zespół projektowy włączał w prowadzenie zajęć warsztatowych grupy terapeutycznej LOGOLab dla dzieci jękających się i ich rodziców, działającej na UŚ. Zajęcia organizowane przez studentki, we współpracy terapeutkami LOGOLab i zaproszonymi specjalistami, z obejmowały elementy arteterapii, dramy, emisji głosu i in. (Broszkiewicz & Jarek, 2001; Malchiodi, 2012; Miyata, 2005). Studentki przygotowały m. in. słuchowisko o jękaniu dla dzieci, a także etiudy filmowe na zadane tematy. Celem tego projektu było umożliwienie studentkom wdrażania strategii profilaktyki logopedycznej, podnoszenie ich praktycznych umiejętności terapeutycznych związanych pracą z grupą dzieci i ich rodziców, opiekunów.

WARSZTATY LOGOLAB DLA DZIECI JĄKAJĄCYCH SIĘ I ICH RODZICÓW NA UŚ - IV EDYCJA (2020-2021)

WARSZTATY LOGOLAB DLA DZIECI JĄKAJĄCYCH SIĘ I ICH RODZICÓW NA UŚ – IV EDYCJA (2020-2021)

Uczestnicy warsztatów:

- 10 dzieci jąkających się (wieku od 7 do 13 lat) uczestniczących w zajęciach warsztatowych LOGOLab organizowanych w formie online na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach,
- rodzice i opiekunowie dzieci uczestniczących w warsztatach, terapeuci i zaproszeni goście.

Cele:

- upowszechnienie rzetelnej wiedzy na temat jąkania,
- wzmocnienie poczucia własnej wartości i akceptacja własnej osoby,
- modyfikacja postaw dzieci i rodziców wobec jąkania,
- poznanie technik radzenia sobie z tym zjawiskiem,
- pobudzenie wrażliwości i kreatywności za pomocą artystycznych elementów warsztatów.

Formy pracy zespołu studenckiego wdrożone podczas warsztatów LOGOLab:

W grupie dzieci:

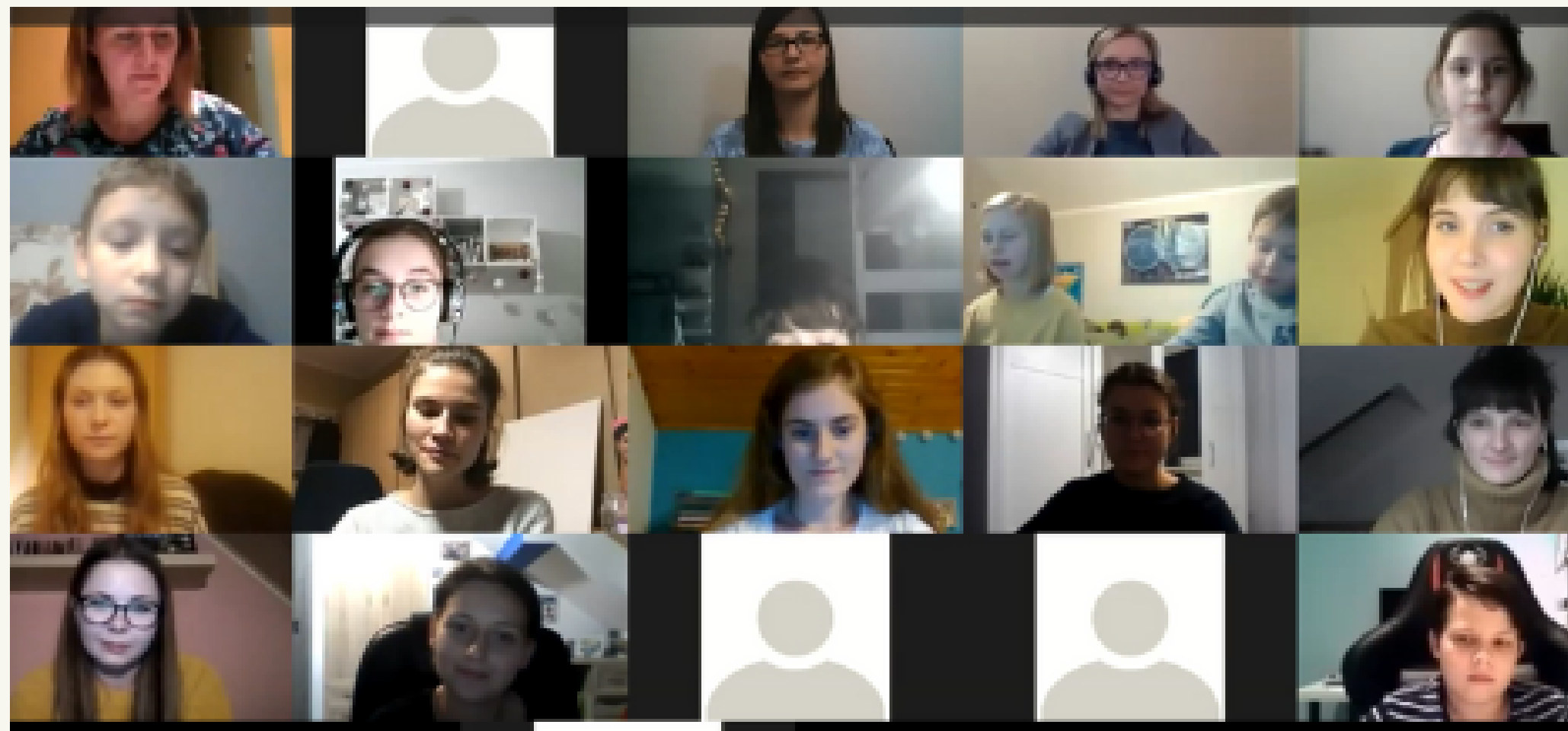
- tworzenie wspólnego obrazu zawierającego elementy będące symbolem każdego spotkania,
- nagrywanie przez dzieci krótkich etiud filmowych na zadane tematy,
- nagranie i wspólne omawianie krótkich scenek filmowych w wykonaniu studentek,
- nagrywanie z dziećmi wywiadów: *Co świat powinien wiedzieć o mnie i o jękaniu,*
- gry i zabawy plastyczne,
- ćwiczenia z wykorzystaniem technik teatralnych: pantomima i improwizacja.

W grupie rodziców:

- nagranie i wspólne omawianie krótkich scenek filmowych nagranych przez studentki dla uczestników,
- przygotowanie prezentacji na temat zasobów strony LOGOLab – np. tłumaczeń artykułów ze strony ISAD online conference.

Materiały opracowane przez studentki (dostęp: www.logolab.edu.pl):

- nagranie słuchowiska dla dzieci i ich rodziców (na podstawie bajki autorstwa mgr Barbary Jeziorczak),
- tworzenie notatek wizualnych,
- stworzenie reportażu filmowego – podsumowania pracy zespołu teatralnego.

WYBRANE WYPOWIEDZI DZIECI NA TEMAT WARSZTATÓW LOGOLAB:

Podobała mi się miła atmosfera i życzliwość. Każda osoba jąkająca się powinna wiedzieć coś o jąkaniu i spędzić czas z innymi osobami jąkającym się.

Najbardziej podobały mi się warsztaty o naszych wartościach i mocnych stronach. Zmieniło to moje myślenie o jąkaniu w pozytywny sposób. Przestałam się tym przejmować.

[...] odbywał się online i wszyscy dobrze bawili. Jestem bardziej pewna siebie.

Możliwość spotkania z innymi dziećmi. Po warsztatach mam większość pewność siebie.

Te warsztaty były najlepsze, nic nie trzeba zmieniać :))

WYBRANE WYPOWIEDZI RODZICÓW NA TEMAT ZAANGAŻOWANIA STUDENTEK:

Świeże podejście studentów i ich ogromne serce do dzieci. Cieszę się że rośnie taka wspaniała ekipa logopedii.

Bardzo otwarte i miłe osoby, zaangażowane, przygotowane do zajęć.

Bardzo miłe, otwarte na współpracę. Bardzo dużo pozytywnej energii.

Jestem pełna podziwu dla Pań studentek.

Ogromne zaangażowanie i wielka wrażliwość.

Super, super, super. Tak trzymać:)

WYBRANE WYPOWIEDZI STUDENTEK - AUTOREFLEKSJA:

Warsztaty otwały mi oczy na to, że bycie terapeutą nie jest byciem nauczycielem, ale byciem towarzyszem. Jako osobie, która chce zostać terapeutą niepełności mowy, stworzyło to całkiem inną perspektywę spojrzenia na swoją pracę.

Warsztaty dały mi poczucie sensu tego, co robimy. Różnica między postawą dzieci po pierwszym i po ostatnim spotkaniu jest najlepszą nagrodą, ale i motywacją do dalszej pracy i kształcenia się. Dostałam też odwagę do mierzenia się z zadaniami terapeuty w praktyce.

Istotne dla mnie było to, że warsztaty nie były spotkaniem z akademicką teorią, ale z drugim człowiekiem i jego jękaniami. Genialnym zjawiskiem na warsztatach była wzajemna wymiana - my oswajaliśmy uczestników z fachową wiedzą na temat jękania, a oni nas samym jękaniami.

PODSUMOWANIE:

- Warsztaty z udziałem studentek umożliwiły uczestnikom (dzieciom i rodzicom) podniesienie poziomu wiedzy w zakresie jąkania oraz wzmocnienie postaw akceptacji i tolerancji wobec różnych form inności, w tym jąkania oraz udział w działaniach z zakresu arteterapii.
- Studentki wdrażając projekt poszerzyły swoją wiedzę w zakresie balbutologopedii oraz rozwinęły swoje kompetencje zarówno interpersonalne, jak i terapeutyczne.
- Z uwagi rozwój sytuacji pandemicznej nie było możliwe zorganizowanie zaplanowanego przedstawienia teatralnego poświęconego jąkaniu.

PODZIĘKOWANIA:

Dziękujemy wszystkim uczestnikom warsztatów LOGOLab. W szczególności: dzieciom i ich rodzicom – za ich aktywny udział w proponowanych przez nas formach aktywności oraz terapeutkom za wsparcie merytoryczne i koordynację naszych działań.

BIBLIOGRAFIA:

Broszkiewicz, B., & Jarek, J. (2001). *Warsztaty edukacji teatralnej. Teatr dziecięcy*. Wydawnictwo Europa.

Lemert, E.M., & Van Riper, Ch. (1944). The use of psychodrama in the treatment of speech defects. *Sociometry*, 7(2), 190-195.

Malchiodi, C. (2012). *Arteterapia. Podręcznik*. Harmonia.

Miyata, C. (2005). *Mów śmiało. Ćwiczenia przygotowujące uczniów do występów przed publicznością*. Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe.

Piętkowa, R., Płusajska-Otto, A., & Węsierska, K. (2018). Trening występów publicznych w terapii zaburzeń płynności mowy. W: K. Węsierska, K. Gawęł, *Zaburzenia płynności mowy* (s. 252-271). Wydawnictwo Harmonia Universalis.

Stewart, R. (2020). Eksperyment społeczny "Unspoken" – wykorzystanie sztuki teatralnej w celu zmiany postaw wobec jąkania. W: K. Węsierska, M. Witkowski, red., *Zaburzenia płynności mowy – teoria i praktyka. Tom 2.* (s. 117-132). Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Tomaiuoli, D. (2005). A theatrical approach to treating stuttering. *The ASHA Leader*, October, 20-21.

Węsierska K., (2012). Profilaktyka logopedyczna w ujęciu systemowym. W: K. Węsierska red., *Profilaktyka logopedyczna w praktyce edukacyjnej. Tom 1.* (s. 25-47). Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.